

V ČR prší peníze z nebe, tedy vlastně z vládních půjček. Podporu za nepracování dostal od státu skoro milion lidí. Další budou přibývat. Splácet to budou celé generace

- CZ24 News | 19. ledna 2021

Více jak 25 miliard utratil stát za to, že nechává zaměstnance doma a zakazuje jim pracovat. Tak to umožňuje program Antivirus, který využívají firmy pro své lidi, pokud nemohou vykonávat práci z důvodu nízké poptávky či uzavření provozu. Dotace za to, že lidé nepracují, však znervózňuje řadu odborníků, protože brzdí trh práce. Ten se podle všeho velmi změní a některá místa, které nyní stát platí, v brzké budoucnosti zaniknou.

Stát prostřednictvím svých ministerstev připravil na jaře některé programy, které měly pomoci firmám a ochránit jejich zaměstnance. Jelikož Česká republika nemá v současné době zavedený kurzarbeit po vzoru Německa či Rakouska, narychlo připravila program Antivirus, který firmám proplácí část mzdy zaměstnancům zpětně. Jednou z podmínek ovšem je, že tito lidé nesmí pracovat a musí zůstat doma na překážkách. Podmínky navíc stát tvrdě vymáhá, kdy do firem posílá kontroly z úřadů práce a zjišťuje se, zda pracovníci skutečně nepracují. I tím se drží vysoká zaměstnanost, která je v celé Evropě raritou.

Na Antivirus se pak firmy nejčastěji obrací v době, kdy stát zavírá celé podnikatelské segmenty. To je například u hotelů či restaurací, kde není pro zaměstnance práce. Podle dat ministerstva práce a sociálních věcí program v dubnu využilo přes 45 tisíc firem a bylo podpořeno přes půl milionu pracovníků. V letních měsících zájem opadl, kdy od července do září požadovaly pomoc jednotky tisíc firem každý měsíc. Další vzrůst nastal v říjnu a listopadu, kdy kvůli koronaviru vláda znovu zavřela služby, které tvoří více jak 60 procent ekonomiky.

V říjnu požádalo o Antivirus více jak 33 tisíc firem a listopadu více jak 27 tisíc. V říjnu muselo zůstat doma skoro 300 tisíc lidí a dalších 239 tisíc v listopadu. Prosincová čísla, která by se neměla od podzimních měsíců lišit, zatím nejsou k dispozici. Celkově ministerstvo uvádí, že bylo podpořeno celkem 919 tisíc zaměstnanců, počet přihlášených firem dosáhl 66 tisíc. Čísla ale konkrétně neuvádějí, kolik činila částka pro skoro milion zaměstnanců. Celkem stát vydal na nepracující zaměstnance více jak 25 miliard korun.

Z čísel je patrné, že na rozdíl od jarních měsíců jsou nyní ohroženy menší podniky a společnosti. V květnu totiž o program požádalo okolo 30 tisíc firem pro zhruba půl milionu lidí. Na podzim stejné číslo společností podporuje jen čtvrt milionu lidí. „Lockdownem jsou nyní mnohem více zasaženy malé firmy než na jaře. Menší živnosti mají méně „vaty“ aby lockdown přežily, takže podzimní uzavření zničí více firem než na jaře. A to je špatná zpráva, protože čisté přežití ekonomických subjektů je to, o co musí vládní politika usilovat především. Také se málo pracuje se statistikou, kolik je v měsíci vyplaceno na jednoho člověka. Dnes se na jednoho zaměstnance vyplácí více než na jaře, tedy jsou ohroženy lepší pracovní pozice,“ řekl pro Echo24 analytik společnosti Natland Petr Bartoň.

Ekonomové však program kritizují, protože drží doma zaměstnance, kterým mizí pracovní návyky. Dalším problémem je, že si stát stále drží nízkou nezaměstnanost a nenutí ke změnám na trhu práce. Podle ministryně práce Jany Maláčové by koncem programu vzrostla nezaměstnanost na 20 procent. „To je katastrofální číslo, kterého obvykle dosahují jen země v rovníkové Africe. Jen pro srovnání, největší krize moderní historie, tedy Velká hospodářská krize, zvýšila nezaměstnanost ve světě mezi 20 až 30 procent. Na našich současných číslech to ale vypadá, že se nic neděje,“ řekl pro Echo24 hlavní ekonom banky Creditas Dominik Stroukal.

Podle něj se ukazuje, že Antivirus pobírají i společnosti, které ho nutně nepotřebují. „Je samozřejmě rozumné předpokládat, že řada lidí využívá peněz z programu Antivirus, přestože by nemuseli, ať už protože na daném místě by pracovali stejně, odešli ke konkurenci, nebo se snadno rekvalifikovali,“ dodává Stroukal s tím, že není možné tato místa spočítat. Jednoznačně se ale jedná o úspěšný program, který přispívá k záchraně ekonomiky.

Na druhé straně je i varování, že Antivirus se měl stát dočasnou pomocí. A to do té doby, dokud stát nezajistí funkční kurzarbeit, který bude po ruce i na další krize. I když se s jeho přijetím počítalo do listopadu minulého roku, zatím se k jeho schválení Poslanecká sněmovna neblíží. Důvodem je, že zákon byl podán vládou ve špatné podobě, na čemž se výjimečně shodli jak zaměstnavatelé, tak i zástupci odborů. Sám premiér Andrej Babiš přiznal, že se „moc nepovedl“.

Podle Bartoně není Antivirus schopen říci, v jaké míře je postižený daný podnik. „A to je přesně důvod, proč měl být dávno, nejpozději v létě, nahrazen kurzarbeitem. Ten je schopen naměřit míru nezaměstnanosti, protože proplácí jen „neodpracovaný čas“ každého zaměstnance. Když zaměstnavateli kurzarbeit proplácí dvě hodiny z osmihodinové pracovní doby, můžeme říci, že čtvrtinu zaměstnanců by zaměstnavatel propustil. U Antiviru, který proplácí paušál na jednoho postiženého, nehledě na míru poškození, to naměřit nejde,“ dodal Bartoň.

Kurzarbeit tak nyní leží ve sněmovně a jsou na něm podány desítky pozměňovacích návrhů. Vláda bude zřejmě tlačit změnu přes poslance sociální demokracie Romana Sklenáka, který ho podal za ministerstvo práce. Antivirus je nyní vládou prodloužen do konce února, přijetí kurzarbeitu je ale stále v nedohlednu.

Zdroj: <https://echo24.cz/>